

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 пер.
в рік року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
а: місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

щільний рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милоста і віри не возьмеш, бо руска ми серце і віра руска» — З Руселанових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Надії Німців на нову державну раду.

(X) Новий виборчий закон, оснований на загальнім і рівнім праві голосування, доведе неперечно до значних змін в заступстві поодиноких народів австрійських, до переїмін в складі і числі парламентарних сторонництв, а все те надасть новій посольській палаті відмінний від теперішньої вигляд. Вправді годі ще сьогодні вдавати ся в які небудь певні пророкування що до складу парламентарних сторонництв і вигляду посольської палати, одначе вже приближно можна собі уявити, як там уложать ся парламентарні відносини.

Передовсім розглянемо, які вигляди на парламентарний склад і парламентарні відносини мають Німці. Вей змагані німецьких сторонництв звернені на обезпеченню народного стану посідання і для того вся робота передвиборча відбуває ся з о к л и б о м н а ц и о н а л ь н и м, а всі заходи йдуть до можливого зєднання німецьких сторонництв. Нема бо найменшого сумніву, що мимо загальних виборів національне питання буде мати ще велику вагу в новій раді державній і парламентарна боротьба буде ведена головно під сим прапором.

Одначе хоч національне питання буде головною понукою політичної діяльності німецьких сторонництв, проявлять ся посеред них значні переміни. Вже тепер можна се сказати, що всенімці майже зовсім шезнуть з парламентарної видівні. Шенерерівці, котрі вже в останніх двох роках втратили зовсім свою давню силу, втратять свої мандати головно в користь німецьких аграрників а в дрібній часті в користь соціалістів бо навіть вибір самого Шенерера зовсім непевний. Т. зв. вільні всенімці (Freiwillige), що з Вольфом відорвали ся від клубу Шенерера, обкороють значно свою програму з противавстрійських змагань і перейдуть в табор німецьких людовців (deutsche Volkspartei), котра значно зростє припливом ще певного числа колишніх лібералів німецьких, що тепер звуть ся поступовцями або вільнодумцями, а тим способом єї останні також майже шезнуть з парламентарної видівні, позаяк часть їх мандатів заберуть соціалісти, а решту християнські соціалісти або німецькі людовці.

Найліпші вигляди виборчі посеред

німецьких сторонництв мають християнські соціалісти. Вправді небезпечна недуга їх великого провідника д-ра Люегера не дасть їм взбити ся до такої великої могутности, як би се було можливо посеред інших обставин, одначе нема найменшого сумніву, що християнські соціалісти здобудуть мало що не всі мандати в долішній Австрії, але ще з ними злучить ся також німецько-католицке сторонництво з Тиролю, горішньої Австрії, Стирії і Сольногороду, так що християнсько-соціалістичне сторонництво утворить найбільший клуб німецький на основах засад християнської Церкви і австрійської ідеї державної. Неперечно християнські соціалісти будуть в національних справах поступати згідно з іншими німецькими сторонництвами, але німецька Gemeinbürgerschaft, за котрої відновою промовляє так горячо старий провідник німецьких лібералів, бар. Хлюмецкий, імовірно вже не воскресне, позаяк більшість німецьких послів буде придержувати ся австрійської ідеї державної і засад католицкої Церкви, а тимсамим тевтонська загорілість, підсичувана доси Шенерером і його чурями, не проявить ся в новій палаті в таким виді, як се було недавно. Окрім тих сторонництв можна сподівати ся ще доволі численного клубу німецьких хліборобів.

Якнебудь всі німецькі сторонництва разом будуть представляти велику чисельну силу, всеж таки будуть они в меншости і тому вже тепер запобігають, щоби для себе привднати Італіянів і Поляків. Що до Італіянів можна сумнівати ся, чи они після заострення, яке між ними а Німцями витворило ся і в комісії виборчій і наслідком університетських подій в Інсбруку, схотять стати проти Славян поруч з Німцями, тим більше, що взаємини між Хорватами а Італіянями значно злагодили. Скорше можна припускати, що польске коло піде давньою традиційною дорогою і буде накладати з Німцями супроти Славян тим більше, що оно все держало ся о клику: ми не Славяни, ми Поляки.

Цікаво буде тепер розглянути ся, які вигляди розкривають ся ненімецьким народностям, Полякам, Чехам, південним Славянам, а з окрема також Русинам і як їх взаємини і відносини парламентарні можуть в новій палаті уладити ся. Але про се іншим разом.

В справі університетської бучі.

Польска праса занимає постійно тенденційне і обидливе, а навіть провокаторске і денунцияторске становиско. І так Dziennik polski подає подробиці з переслухуванем академиків слідчим судиею і всяке змаганє оправданя себе, або виказуваня свого алібі обвинених представляє іронізуючи яко «сумний доказ руского геройства», бажаючи очевидно тим способом запровокувати горячих молодців, щоби самі себе обвинювали і видавали на жертву караючому судівництву. При тим величає той дневник для контрасту польску молодіж, що коли «свого часу» польска молодіж попала в конфлікт з сенатом і устроїла була демонстрацію, то для закритя винних зголосили ся всі грімляльно, а навіть ті, що не були причасні при демонстрації, обвинювали себе о чинний уділ! І се має бути геройство. Алеж сенат тоді не видавав академиків судовим властям, а через грімляльне обвинуваченє себе польські академики ударемнили всяке дисциплінарне покаранє. Отже коли би ми поводили ся з рівною перфідією, як польска преса, то сей факт «польского геройства» назвали би тільки хитрим викрутком з під дисциплінарної відвічальности.

В денунцияцію забавив ся дальше Dziennik polski, приписуючи «Русланові» вістку, немов то до уділу в демонстрації і до поношевя єї наслідків обовязало ся словом чести 154 академиків, а тільки 116 додержало обітницї. Сю вістку уважає Dziennik, як і вся польска праса за явний доказ, що «дикий напад Українців був з гори уплянований». Передовсім мусимо тут ствердити, що в «Руслані» не було нігде подано сеї поголоски, а не входячи дальше в саму техніку устроєня демонстрації, зазначимо тільки те, що вже ми висказали попередно, що ушкодженє портретів, як і побите професора — як се виходить з цілого перебігу демонстрації — не було виконанє пляново, а випало живлево, без премедитації під впливом психології маси.

По звисних довірочних зборах академиків в пятницю минулого тижня, учасники пішли групами на подвірє реального школи, припираючої до будинків карного суду і там устроїли овацію товаришам, які за кратами покутують за свій поступок, піднятий в щирій інтен-

ції приспінена справа оснований українського університету. По відспіванню патріотичних пісень і по віднесенню окликів в честь арештованих, учасники маніфестації розійшлися найспокійніше додому, так що навіть поліція не мала нагоди до найменшої інтервенції. Але роллю поліції, типового стійкового-брутала сповнила в тім случаю шовіністична частина польської преси, обкидаючи маніфестантів грязю своєї поганой лайки та накликаючи поліцію, що перепустила таку світлу нагоду дускулена Русинам і виловлення нових жертв!

У Відні відбуло ся вчора віче в справі арештованих студентів у Львові. Німецькі і словенські студенти демократичних і поступових таборів зібрали ся у великим числі. Перед будинком, де відбувало ся віче, поліція утворила сильний кордон, побоюючи ся чинних перепалок межі українськими а польськими студентами. Однак віче виявило ся надзвичайно однодушне, а до жадних обав не було найменшої причини. Іменем Русинів-Українців промовляв студент Вихура, який зобразивши загальне тло польско-руських відносин, доказував, що загальний гнет у національно-політичних і культурних квестіях був причиною послідних подій на університеті, що були тільки могутним станом зболілої рускої душі і зрозумілим для кожного шляхотним подвигом в обороні рідної мови і національних почувань. Промовляли дальше др. Гартлер, послі Пернерсторфер і др. Офнер і беручи в оборону арештованих студентів, осудили поведене сенату видавшого академиків судови, доказували строгість зарядження слідчої вязниці без оправданя в фактичних обставинах, і виступали против цілої галицької системи гнетеня і провокації слабшого народа. Промови кількох Поляків з їх рекримінаціями остали без вражіня, а віче ухвалило однодушно резолюції, в яких студенти всіх висших заведень у Відні протестують просив поведеня львівського, академічного сенату, намісника, суду і адміністраційних властей, протестують против масових арештовань руских академиків і енергічно домагають ся як найскоршого їх увільнення.

Нові вибори.

Виборчі листи дуже важні, бо від них залежить право голосованя. Для того виборчих лист треба всюди дуже а дуже пильнувати. Найбільше залежить тут все від начальника громади, котрий їх укладає, але на самого начальника спустити ся не можна.

Виборчих лист повинні пильнувати місцеві комітети передвиборчі, а повинні вони поступати при тім в слідуючий спосіб:

Вже тепер зараз, не вижидавши розписаня виборів, повинен комітет списати всіх мужчин в громаді, котрі скінчили 24 літ, не поминаючи ані одной хати в селі, ані одной особи.

Дуже помічними в сій справі можуть бути сьвященники, бо вони мають метрикальні книги і списи парохіян. До

них отже передовсім належить всюди звертати ся, щоби вони допомогли на основі тих книг зробили списи управлених. Де війти суть честні і держать з громадою, там повинні вони скористати з тих списів, і на їх підставі уложити свої листи.

Але на кожний спосіб, як прийде листа зі староства і зістане виложена до перегляду, повинен комітет зараз порівнати, чи не є хто з управлених опущений, або чи не є вписаний хто такий, хто права голосованя не має.

І одно і друге треба сейчас реклямувати. Опущені, як висше сказано, мають внести реклямації, кожний окремо про себе, а против уміщеню неуправлених кожний повнолітний громадянин має право внести реклямацію, але що до кожного знов окремо. Тож бачність, — велика бачність на листи виборчі!

Як вже виборчі листи будуть справлені і реклямації против них порішені, має староство для всіх громад свого повіту виготовити карти легітимацийні і карти до голосованя. В картах легітимацийних має бути означений день і місце вибору, як також час, а іменно від котрої до котрої години вибір має відбувати ся. Карти до голосованя мають бути заосмотрені печаткою староства і на иншій картці голосувати не вільно. На карті до голосованя має бути дві рубрики; в одній пишеть ся імя і назвико посла, в другій его заступника.

Карти легітимацийні і карти до голосованя мають бути кождому виборцеві доручені в его мешканю; староство може їх переслати поштою, або також поручити доручене начальникови громади. Рівночасно має староство оголосити в громадах, що ті виборчі, котрим до 24 годин перед днем вибору не доручено карт легітимацийних і карт до голосованя, мають право особисто відобрати ті карти в місци, котре рівночасно в тім оголошеню має бути означене.

Як би хто загубив карту до голосованя, або як би чия карта до голосованя ушкодила ся (подерла ся), то нехай зголосить ся до староства, котре ему мусить нову карту видати, а також комісар виборчий при самім акті вибору має обовязок в такому случаю нову карту виборчу видати.

Тепер приступаємо до самих виборів. Вибір переводить виборча комісія в присутности виборчого комісара. Комісія буде складатись у нас все з сімох членів (бо у нас не буде місця вибору низше тисяча мешканців). Для урядованя комісії має дати громада відповідний льокаль. По містах, або великих або дуже порозкиданих селах може рівночасно переводити вибори дві або більше комісій в різних місцях, а тоді з гори буде оголошене, котрі виборчі перед котрою комісією мають голосувати.

Трох членів комісії вибирає рада громадска місця вибору, а трох покликуює комісар. Ті шість членів комісії не потребують бути радними; вони мусять лише в тім місци мати право голосованя з того самого округа виборчого, з якого вибір переводить ся.

Шість членів комісії вибирають абсолютною більшістю голосів сего чле-

на комісії також зпоміж осіб, котрі в тій громаді мають право голосованя з того самого округа виборчого, з якого вибір переводить ся. Як при першім голосованю не дістане ніхто більше як половина (отже 4) голосів, то будуть голосувати ще раз, а як і при другім голосованю не буде такої більшости на того самого члена комісії, то заіменує его в такому разі виборчий комісар. Як вже є сім членів комісії в той спосіб вибраних, тоді всі члени комісії вибирають собі провідника комісії, а вибраний є той, хто дістане найбільше голосів, при чім вистарчить релятивна більшість т. є. не треба, щоби вибраний мав більше як половину голосів, а виходить той, хто взагалі найбільше голосів дістане (т. зв. релятивна більшість). Як би була рівність голосів, то рішає жереб.

Як виборча комісія має що будь при виборі рішати, то так само потреба до важности рішеня лише такої релятивної більшости голосів. Провідник комісії голосує лише в случаю рівности голосів.

Комісія має право рішати о допущеню виборця до голосованя і о важности відданого голосу, але лише тоді:

- а) коли при голосованю піднесе хто заміт, що особа голосоуюча не є та сама за котру вона представляє ся і котру карта легітимацийна вказує;
- б) коли зайде сумнів що до важности відданого голосу (прим. недокладно названа особа посла) або
- в) коли піднесений буде заміт, що голосуючий вже по усталеню виборчої листи стратив право голосованя.

Хто має право підносити такі заміти?

Заміти під а) і в) згадані має право підносити не лиця комісар і члени комісії, але також кожний виборець і то або устно або письменно т. є. письмом до комісії внесеним, але то лиш так довго, доки особа, против котрої заміт підносить ся, голосу не віддала. Як хто віддасть вже голос, то заміту против него з тих причин не можна вже підносити. Такі заміти мусить рішати комісія зараз т. є. перед приступленем до дальшого тягу акту виборчого.

Комісія виборча не може такого рішеня відкладати на пізнійше. Против такого рішеня нема рекурсу.

Виборчий комісар.

Виборчого комісара визначає староство. Може він бути визначений з поміж урядників, але також і не урядник може бути визначений на комісара. Є се уряд гоноровий, котрий обовязаний є приймати кожний, хто в тім місци, де має яко комісар урядувати, має право вибору. Комісар має дбати про удержане порядку і спокою при виборчім акті і про докладне примінене постанов виборчого закона. Він має право недонустити, щоби виборча комісія переструпила свій круг діланя. До помочи комісареві має бути все доданий писар, котрий має вести протокол виборчого акту і записувати до него все, що важнішого при виборі зійде, а особливо записувати всі ухвали виборчої комісії.

Виборча комісія, як видно з сего, сповняє дуже важні обовязки при виборі і від неї дуже багато залежить. Належить отже дбати о її склад, а громадські ради

повинні на трох членів, яких мають вибирати. покликувати людей не лиш певних, але передовсім розумних і конечно письменних і по можности найінтелігентнійших людей, яких мають між своїми в громаді.

В місяцях, де ради громадкі є в руках противників, і виберуть до комісії самих противників, повинні наші виборці постаратись о своїх мужів довіря, о чім буде низше бесіда.

(Дальше буде).

Н О В І Н К И.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: *Трес Святителів*; римо-кат.: Евлаїї. — В середу: руско-кат.: Кира, Йоана безе; римо-кат.: Катерини.

— **Право публичности.** Міністер просвіти надав право публичности I класі приватної рускої гімназії женьської СС. Василянков у Львові.

— **Перше засіданє гал. сойму** відбуде ся в четвер дня 14. с. м. о 11. год. перед полуднем. Дневний порядок обнимає перше читанєм 73 автів краєвого виділу, а між иншими: звіт з проєкту закона про регулямін для слуг, в справі будови народних шкіл і підвишеня плати народних учителів, краєвого бюджету в 1907, р., в справі утвореня краєв. фонду інвестиційного і зміни деяких постанов статуту краєв. банку, про шкоди заподіяні повенями і слотою, про будову водних доріг, о проєкті дорожогого закона і закона про дорогову поліцію, в справі перемиг та інвестиційних робіт в головнім кр. шпиталі у Львові, про поступ в справі будови нових клінік і про инші санітарні справи в Галичині.

— **Передшлюбний бенефіс** симпатичної пари артистів п-ни Кравчуківної і п. В. Петровича, який відбуде ся в середу дня 18. с. м. будить велике заінтересованє, не тільки в Самборі, де тепер перебуває театр, але і в цілій околиці. Цікаве буде се представленє тим, що виступлять в нїм артистичні сили зноза театру, які перед літами відносили триумфи в головних ролях. П-ці Фільомени Лопатиньска, звисна оперова співачка, пригадає ся нашій публіці в своїй колишній знаменитій креації в ролі демонічної Ази, п. Лев Лопатинський прийав ся відтвореня поетичної і могутної поести Тумрія — цигана, а п. Андрій Шеремета приїде аж з Нового Санча, щоби обняти свою пописову ролю Янка-філософа. Сама собою сильна та ефектовна драма, з музикою У. Носковського, буде збогачена співними вкладками п-ні Ф. Лопатиньської.

В виду сего можна надіяти ся, що в середу наша публіка заповнить битком театральну салию, як на се заслуговує інтересне з кожного згляду представленє і щоби дати вираз тій симпатії, якою в цілім краю загально тішить ся пара талановитих артистів, на яких дохід перед вінчанєм данє се представленє.

— **Завтрішного вторника** відбуде ся о 3 год. по пол. перше засіданє анкети, спрощеної львівским „Соколом“, в справі сьвяткованя 250-их роковин „гадяцких постулатів“. О 4 год. по пол. буде в „Нар. Домі“ віче львівских Русинів в університетській справі.

— **Перед виборами до парламенту.** З Грималова пишуть нам: Дня 7. лютого с. р. відбула ся в Тов. стім, повіта грималівского, в парокіальнім домі, довірочна нарада сьвященників, скликана місцевим о. парохом Чачковским в справі абліжаючих ся виборів до парламенту. Між иншим ухвалено заняти ся чим скорше утворенєм по селах місцевих передвыборчих комітетів і вибором делегатів на окружний передвыборчий аїзд, який має відбутися заходом виділу скалатської „Хлопської Ради“ при кінці лютого в Скалаті. — *Сенько Сеньченко.*

— **Іменованя.** Міністер просвіти іменовував членами іспитової комісії для учителів наро-

дних шкіл: Корнила Шабо, проф. учит. семінарії в Самборі, іспит. комісії в Самборі, а Адольфа Скоповского, проф. учит. семінарії в Заліщиках, іспит. комісії в Заліщиках. — Міністер просвіти надав Миколі Стефановичови, емер. управителеви 2-кл. школи в Дмитрю, львівского повіта, в признаню его довголітної успішної праці в учительським званю, титул директора.

— **Краєва рада шкільна** іменовала заступниками учителів в гімназіях: Зен. Кефермілера і Кис. Гершкового в Золочеві, Ілію Цукера в Самборі, Льва Янкевича і Деодата Янотку в Ярославі, Ів. Козловского і Фил. Айхенкаца в Дрогобичи, д-ра Каз. Цесельского в V. гімн. у Львові, Стан. Яхимовского в Бродях, Ігн. Стрихарского і Каз. Сосницького в VII. гімн. у Львові, Ів. Птаевича в Сяноці, Вит. Соколовского і Едв. Коха в Яслі, Олекс. Пашкевича в рускій гімн. в Тернополі, Альф. Ярончика в польс. гімн. в Перемишлі і Войт. Цирана в польс. гімн. в Тернополі; — перенесла заступників учителів в гімназіях: Едв. Люсевича з Бродів до Самбора, Ів. Петшицкого зі Станиславова до Львова, Стан. Мендралу з Дембиці до Ярослава, Стан. Бухалу з Ряшева до Ярослава, Авт. Дудика з Перемишля до Н. Санча, Йос. Ваксундского з Н. Санча до Ясла, Йосифа Назаря з польс. в Тернополі до рускої в Перемишлі.

— **Вістки з російської України.** З луганьської тюрми в Кїві увільнено вже арештованого в „Гром. Думці“ в серпни м. р. Сергія Єфремова за кавцією 1.000 рублів. Остають ся ще в тюрмі Кость Хохлич і Ефїм Квасницький через те, що нема кому внести за ставу по 1000 рублів. Не мають також змоги внести заставу арештовані тодіж Андрій Жук і Володимир Степанківський.

В Кїві відбула ся дня 6. с. м. розправа проти двох братів Сікорів і Приступова, у яких в сїчни перед роком подїция найшла тайну друкарню. Четвертий спільник Демчук утік за границю. По розправі засуджено братів Сікорів на два роки кріпости, а Приступова на 4 місяці тюрми.

— **Ріжні вісти.** Староста в Печенїжині, Стан. Лїде, з нагоди переходу в стан супочинку дістав кавалерський хрест ордера Франц Йосифа. Управителем староства в Печенїжині заіменований комісар Северин Тебінка.

Цісар надав радникови двора др. Ігнатови Дембовському, референтови адміністраційних і господарских справ в кр. раді шкільній, командорський хрест ордера Франц Йосифа.

Радник двора Юрий Пивоцкий став іменованим шефом секції в міністерстві внутрішних справ на місце перенесеного в стан супочинку д-ра Генриха Рожі, який при тій нагоді дістав великий хрест ордера Франц Йосифа.

— **Вінчанє п. Модеста Сосенка,** артиста маляра, з панною Михайліною Ляйтер відбуло ся дня 7. лютого в церкві св. Норберта в Кракові.

— **Місце, де стояла палата Володимира Вел.** Місце, де на думку учених археологів стояла колись палата кн. Володимира в Кїві, було там, де в тепер власність кн. Трубецкого. Тепер же кн. Трубецкий продає се місце комусь иншому і, здає ся, его незабаром зовсім забудуть. З сеї нагоди д. П. Прибильский звертає ся у „Новому Времени“ до археологічної комісії з покликком, щоби вона розкопала се місце, поки до сего діла забере ся який домовласник або невмілі руки самих робітників. Сміяльки там скрито старої старовини, каже д. Прибильский, і як мало у нас памяток із Володимирових часів!

— **Сензаційне арештованє.** Оноді арештовано Здислава Сточекевича люстратора державних лісів в Кутах над Черемошом, під замітом співучасті в мільйонів обманстві і крадіжці в державних лісах, докованих Розенбаумами.

— **З залїзниць.** Дня 1. лютого с. р. отворено на шляху Струже-Нове Загірє поміж стаціями Воля лужаньска і Загужанами новий перестанок Мощеницю для руху особово-

го і пакункового. Білети видає ся на перестанку, а належитість за пакунки оплачує ся при відборі.

— **Наукові здобутки в Тибеті.** Славнозвісний подорожник Свен Гедін відбудув нову подорож по Тибеті і подав сими днями отсю звістку з Калькути: То найдивнійша подорож, яку я за двацять літ відбудув в Азії. Я розслїдив сорок і вісім миль незвісного краю. Ми відбули знамениту подорож на скісь через найглухійший Тибет. Ми стратили всі підводи, але аві одного чоловіка. Всі карти і записки уратовані. По 84 днях самоти стрїтили перших Тибетанців. Через цілих п'ять місяців панувала підбігунова зима, а термометер показував 51 степенів Фаренгайта (—28 степенів Реоміра або —35 степенів Цельзья) морозу. Що дня був страшний вихор. Я відкрив багато нових озер, рік, гір і золоті поля. Географічні вислїди суть дуже богаті. Зладжено карту в 183 листах.

— **Репертуар руского театру в Самборі.** Ві вторник 12. с. м. „Катерина“ опера в 3 діях Аркаса, виступ А. Гаска.

В середу 13. с. м. „Хата за селом“ драма в 5 діях, передшлюбний бенефіс п-ни Е. Кравчуківної і п. Василя Петровича; гостинний виступ Фільомени Лопатиньської, Льва Лопатиньского і Андрія Шеремети.

Наука, штука, література.

— **Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата.** (В інтересі історичної правди). Нанисав Богдан Барвіньский. Львів 1906. Накладом автора. Стор. 41, 8^о. — Єсе передрук цікавої розвідки, печатаної при кінці мин. року в нашій часописи. Набувати єї можна в книгарни Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, ул. Театральна ч. 1, по ціні 25 сотиків за примірник.

— **Наукові теми на премію проф. А. Потєбні.** Історично-філологічне товариство у Харкові визначило на 1907 академічний рік такі теми на премію проф. А. Потєбні для студентів харківского університету: 1) Розвідка про памятник „Житє преп. Теодозія Печерского“ і 2) Про українські думи.

— **Повне виданє Шевченкового „Кобзаря“** вишло вже в Петербурзі від редакцією Доманицкого. Всіх поезій в „Кобзарю“ є 215, з яких лише 8 не провірено в автографах. До виданя приложено автотипію одного з найкрасший портретів Шевченка з негатива, збереженого у фотографа Здобнова в Петербурзі. (*Рада*).

— **Сьвіт,** ілюстрована часопись для руских родин, містить в 3. ч. з 1. лютого 1907 отсі статі та ілюстрації: Богдан Хмельницький (2 портрети з XVII. віку). — В. Щурат: Пісня про похід Ігоря Сьвятославича (переспів). — Старицькі (отець і довка): Богдан Хмельницький (історична повість). — Рєпін: Запорожець (І. рисунок). — Рєпін: Запорожець (II. рисунок). — Семірадакий: Похорон руского князя в X. віці (ілюстрація). — В. Будзіновский: Галичина і Україна. — М. Л.: Рутенство в народній пісні. — По нападі на хутір (ілюстр.). — Ів. Джайджора: Український вертеп. — Іво Піляр: Перший поцілуй. — Всячина.

3 картин рускої мартиролюїї.

Судовий будинок при ул. Батория представляв собою в неділю незвичайний і сумний вид. Вже перед 10. годиною рано сходило ся багато рускої публіки до просторого вестибулю палати справедливости. Коло 11. години панував вже там такий стиск, що тільки з трудом можна було перейти. При дверях судії слїдного оповіщено, що доперва від 12. години можна буде зголошуватись до обвинених. З правдивим пожертвованєм ти-снули ся в глоті старші пані і молоді

панночки — се матери і сестри обвинених, товариші-академики і знакомі та кривні, щоби тільки ближше дістати ся дверей слідчого судії і не оминуть своєї черги. Між іншими бачили ми між публікою радн. Глиджука, члена краевого виділу, професорів університету, проф. Громницького, д-ра Федака, багато священиків — як всі они тиснули ся в страшний глоті, вижидуючи тої хвилики, коли можна буде заповнити собі баченє з одним з обжалованих. Богато кривняків і знакомих принесло з собою пакети з ріжними припасами для арештованих. Се надає характеристичний, сумний вид цілому сему зборови людей. Нарешті о 12 год. почали впускати поодинокі до слідчого судії п. Франке, який записував бажаних до баченя і казав очікувати їх в салі Ш. Однак тут стрінула публіку вже більша неприємність. В тій самій салі відбували ся відвідини засуджених, звичайних злочинців з їх знакомими і ріднею. Інтелігентна публіка мусіла стояти враз з ріжними загадочними індивідуами та ждати, аж їх відвідини скінчать ся. Нарешті коло 1 години прийшла черга на наших академиків. Приводжено їх партиями по 8—10 до салі, де чекали вже на них знакомі і родина. На лицах їх сум і повага, але zarazом рішучість. Тільки деякі, молодші мають веселий, безжурний вигляд, беручи справу очевидно з лекшої сторони, а деякі знов зраджують зденервоване і своєю блідістю дають причину до жури своїм найближчим. Пішли розпитуваня, потішаня, стисканя і цілунки. Серед тої повени сердечности навіть непричасному безпосередно видцеві робило ся тепло коло серця і уперта сльоза закрутила ся в кутику зіниці. Велими драматичний епізод случив ся з п. Ярославом Весоловским. Его знакомі робили стараня, щоб его випущено на хвилию до дому, до небезпечно хорої матери, а що сі стараня натрапили на трудности, ураджено нічо не говорити ему, щоби не збільшати горя зачиненому в вязничих мурах. Однак хтось, здає ся, з необережних товаришів першої партії повідомив его про те, і коли п. Весоловский явив ся на салі і повів тільки оком по сумних лицах знакомих собі осіб, — відгадав всю сумну правду і вибухнув неповадержним, потрясаючим плачем. Его стали потішати і успокоювати, пояснюючи, що президент суду на інтервенцію д-ра Федака заявив, що можлива була би тільки подорож в асистенції жандарма. «Всьо мені одно» — відповів — робить тільки, щоби я був в дома, щоби я побачив ся з мамою!» Присутні були глибоко пронуті сею сценою і бажали в серцю, шануючи біль любячого сина, щоби Господь відвернув удар від его родини в таку прикру хвилию... За 10 минут авдвєнция скінчена — обвинені стають до ряду і назад в асистенції вязничого сторожа ідуть через судове подвірє до арештів. Знакомі еще через вікно посилають послідні поздоровленя. Отсе ведуть також від слідчого судії п. Володимира Кушніра, редактора «Ukrainische Rundschau», який по приставленю з Відня, був на переслуханю у слідчого судії і відтак пішов ділити судьбу інших демонстрантів у слідчий вязниці. Мусимо звернути увагу судових властей, що таке трактованє рускої публіки, відвідуючої увязнених академиків, яку становлять їх кривні і знакомі, є дальше неможливе. В виду великого числа увязнених треба найти якийсь культурнійший спосіб уможливленя користати тими «надавничайними полекшами» для увязнених, якими так чваняють ся польські дневники.

Матеріяли до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Лист Данила Танячкєвича до Ол. Барвіньского.¹⁾
Сл. Іс. Хрс!

Мій Дорогий Друже!

Болить воно мене дуже, що на Тебе кивено посуд зради народної, — се за богато, далеко за богато! на таке назване Ти не заслужив, — Ти за богато для того народу працював і зробив і робиш тепер, щоби се забути, чи не знати і не бачити. Можна і треба піддавати критиці поступованє людей займаючих значні позиції в публічному житю, але нехай вона буде не тенденційна ся кригика, но безсторонна і розважна. Я богато, дуже богато мав бим в Твоім посольськєм захованю Тобі до закинєня. Сам вибір Твій послом, спосіб як він доверівав ся,²⁾ не апливдує мені, ізольованє ся якесь від клубу,³⁾ і захованє при поодиноких справах трактованих в Раді державній не припало мені до смаку⁴⁾ — але і сего не забуваю, що Ти під виглядом реальних результатів Твоєї політики маєш не оден plus до занотованя.⁵⁾ В виду того можна би собі може з тих посудів нічого не робити. Не можна мій Друже — в ніякий спосіб не можна. Твоя честь в очах народу, яко голови Товариства Шевченка, педагогічного має бути — неварушена. Не хочу, щоби агітація — мов виразно против Тебе — була перенесена на Твій округ виборчий а се не така тяжка річ — а тут би вона прибрала далеко инакший вид.

Для того мусиш ту прикру ситуацію використати скоро і обернути в свою користь.

Мусиш перед компетентними сферами виступити яко Диктатор в певнім роді. Своє заявленє при провизорії бюджетовій мусиш представити яко ультиматум — яко пробу, о кілько ті сфери схочуть заспокоїти жаданя Русинів, — чи схочеш усунути з дороги всякі елемента шовіністичні польські⁶⁾.

Се можеш висказати сьміло — маєш до того право, — і думаю, що дасть ся здобути богато. А се послідний час. Бо скажені, шовіністичні елемента польські мов то окупують терен. Се треба переломити се можна переломити.

Я думаю, що можеш се зробити, — Ти оден можеш се зробити.

Ситуация для такого виступу догідна для Тебе — але роби скоро — дуже скоро — перед соймом маєш се робити.

Так я бачу сі річи! Дай Боже! скоро діждати ся добрих політичних вістей від Тебе.

Бажаю Тобі щасливиx Сьвят і щасливого нового року.

Цілую Тебе сердечно

щирий друг

Данило Т.

Пані Твоїй мій поклін. Діти уцілуй за мене.

Ага! а донеси мені ласкаво, де мов поданє находить ся о право заставу для моєї конгруї? така пекуча — пекуча для мене справа.

¹⁾ Без дати але неперечно в 1893 р., коли на вічу в Дрогобиці підчас промови д-ра Е. Олесницького кликнув хтось: «зрадник» і «Діло» почало в тім напрямі виступати проти Ол. Барвіньского. — *Ред. Русл.*

²⁾ Про спосіб вибору також критика не була безсторонна, а опирала ся на всяких сплетнях, як взагалі ціле оцінюванє діяльности посольської Ол. Барвіньского було тенденційне і пристрасне. Досить нагадати відому сплетню, пущену «Галичаніном», як то з посольского віча в Бродях нібито жандарми супроводили его з міста на дворець і купивши ему білет, всадили до купе, коли тимчасом в дійсности п. Барвіньский поїхав з віча з о. Дуткевичом до Дубя. Таких сплетень не списав би і на воловій скірі! — Так н. пр. в 1897 р. посол Дашинський в держ. раді навав на п. Барвіньского задля того начеб то при его виборі жандарми переслідували виборців в Холові аж на кладовище і там їх покбололи, а тимчасом посол Володислав Гневош заявив, що се стало ся при виборі в V-ї курії і на тій основі п. Б-ий подав спростованє зазначевє в стеногр. протоколах. — *Ред. Русл.*

³⁾ «Ізольованє ся від клубу» є також безосновним закидом, позаяк навпаки з руского клубу в 1893 р. виступили пп. Романчук і Телішевский. — *Ред. Русл.*

⁴⁾ Про захованє при поодиноких справах парламентарних оцінюванє діяльности п. Барвіньского не лише було тенденційне, але часто основанє на видумках. Для характеристи-

ки наведемо лише оден факт: «Діло» написало перед двома роками цілу вступну статю з напастями на п. Барвіньского задля того, що він нібито голосував за підвищенєм контингенту рекрутів. Тимчасом тоді як раз п. Барвіньский кілька тижнів лежав недужий у Львові а коли на се звернув бачність др. Евг. Левницького, редактора «Діла», відповів сей з усміхом: «А правда, що ви тоді навіть не були у Відня!» Але досить вказати на те, як «Діло» подало зміст ост нної промови п. Барвіньского при бюджетовій провизорії, накручуючи навмисне, мовби то він вступав ся за польською меншостю в Галичині ітд. Чиж се сумлінно і безсторонно? — *Ред. Русл.*

⁵⁾ У народів політично розвинутих gilt in der Politik der Erfolg — се є те plus, про яке згадує Д. Т., у нас на жаль не реальні придбаня а бундючність. — *Ред. Русл.*

⁶⁾ Цікаві у нас погляди на можливіє успіху в посольській діяльности. У народів політично зрілих підтримують змаганя послів, скріпляють тим їх становище і тим способом улекшують їм осягнути певні придбаня. Бож правительство робить лише сильним уступки. У нас відворотно — підриває ся навіть те становище, яке хтось собі особистими впливами виробив, а відтак вимагає ся від него, щоби він виступав яко диктатор і осягав великі придбаня. — *Ред. Русл.*

Телеграми

з дня 11. лютого 1907.

Вашингтон. Після інформацій, одержаних департаментом держави, положенє в Америці стає чим раз труднійше. Републики Гондурас і Нікарагуа відкинули знова проєкт рішеня спору дорогою розвємного суду. В кожній хвили грозить можливість вибуху війни.

Петербург. До вчерашнього дня вибрано виборців другого степеня 4532; з того є 1161 мовархістів, 719 уміренних, 825 лівих, 319 націоналів, 314 безпартійних і 194 неовначених.

Прага. Вчєра відбуло ся ту 6 соціалістичних зборів, на яких ухвалено жадати, аби вибори до державної ради були в неділю. Если би правительство не згодило ся на то, то порішено виборчий день зробити робітничам сьвятом і оголосити на той день генеральний страйк.

!Кашель!

Хто на него не звертає бачности грішить проти власного тіла!

КАЙЗЕРА

Грудні-Кармельки

з 3-ма соснами.

Лікарско випробовані і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареню устної ями.

5120 нот. дол. сьвідочтв доказує, що они додержують, що прирікають.

Пачка 20 і 40 сотинк.

Доза 80 сотинків.

набувати можна у всіх аптіках, дрогуєриях і ліпших корінних торговлях. (9-31)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєнє о 4 год. по пол. і о 8 год. вечером. Що п'ятниця High Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.